

Nr 362.

Av herr **Sandberg**, om anslag till bidrag till hushållningssällskapen.

Bidraget till hushållningssällskapen upptages i årets statsverksproposition (nionde huvudtiteln, punkt 85) till 3 556 000 kronor. I detta belopp ingår dels bidrag till sällskapens allmänna verksamhet med 2 800 000 kronor och dels bidrag till avlönande av sekreterare hos hushållningssällskapen 172 000 kronor, förvaltningsbidrag till förmedlare av lån från täckdiktningsslånefonden 98 000 kronor, jordbrukskonsulenter 329 500 kronor, vandringsrättare 130 500 kronor och täckdiktningförmän 26 000 kronor.

I dessa summor ingår statsbidrag till tre nya vandringsrättarebefattningar samt provisoriskt lönetillägg av 500 kronor för vardera av de 59 jordbrukskonsulenterna.

Såväl föreningen Sveriges jordbrukskonsulenter som Sveriges vandringsrättareförbund hava 1934 hemställt om löneförhöjning. Lantbruksstyrelsen har i bägge fallen tillstyrkt löneförhöjning, bl. a. på grund av att vederbörande befattningshavare genom bestämmelserna i kungörelsen den 14 december 1934 om resekostnads- och traktamentsersättning åt befattningshavare hos hushållningssällskap i realiteten erhållit minskade inkomster. Frågan om de nu nämnda befattningshavarnas ställning i lönehänseende jämte vissa andra frågor fick emellertid vid fjolårets riksdag anstå i avvaktan på utredning om en allmän reglering av hushållningssällskapens konsulentverksamhet.

Departementschefen föreslår nu provisoriskt lönetillägg åt konsulenterna, men anser sig icke nu böra upptaga förslaget om avlöningsförbättring för vandringsrättarna. Anledningen varför den förstnämnda saken nu upptages är enligt departementschefen, att frågan om ändrade avlöningsbestämmelser för konsulenterna nära sammanhänger med frågan om de arbetsuppgifter, som ankomma på hushållningssällskapens befattningshavare, och att vissa utredningar nu pågå i dessa ämnen, varför utredningen om en allmän reglering av konsulentverksamheten torde komma att uppskjutas längre än tidigare beräknats.

Då emellertid i fjol sistnämnda utredning anfördes som skäl för uppskjutande av löne regleringen för båda här ifrågavarande grupper av befattningshavare, synas de även nu böra likställas, då utredningens uppskjutande föranlett att lönefrågan upptages. Det måste också betraktas som rättvist, att även den lägst avlönade gruppen redan nu får komma med, och alltså vandringsrättarna erhålla en provisorisk avlöningsförbättring, i fråga om storleken i enlighet med lantbruksstyrelsens förslag eller 500 kronor för varje.

Men ifråga om den merkostnad som detta skulle medföra, så bör denna bäras helt av staten, och icke så som lantbruksstyrelsen tänkt sig saken av hushållningssällskapen. Dessa hava i regel icke ekonomisk möjlighet att vidtaga denna annars som rättvis ansedda lönehöjning. Särskilt framträda svårigheterna härutinnan för hushållningssällskap med ett förhållandevis stort antal anställda vandringsrättare.

Den i kungörelsen den 19 augusti 1921 såsom villkor för statsbidrags erhållande fastställda minimigrundlönen för vandringsrättare av 2 000 kronor bör alltså höjas till 2 500 kronor och statsbidraget höjas från 1 500 till 2 000 kronor för vardera av de 87 vandringsrättarna. Den erforderliga höjningen av ifrågavarande anslag utöver Kungl. Maj:ts förslag skulle alltså bliva 43 500 kronor.

Den bebådade utredningen om en allmän reglering av den till hushållningssällskapen knutna konsulentverksamheten bör så snart som möjligt igångsättas. Denna utredning torde också enligt riksdagens uttalande i fjol komma att beröra bl. a. det då motionledes väckta förslaget om statsbidrag till hemkonsulenter.

En sak som också bör bemärkas i sammanhang med frågan om reglering av befattningshavarnas hos hushållningssällskapen löneförmåner är pensionsåldern för särskilt vandringsrättarna. Denna inträder nu för vederbörande vid 65 års ålder, men tjänstgöringen slutar, beroende på sällskapens beslut, vid t. ex. 55 år. Vandringsrättarna kunna sålunda komma att under en tid av 10 år varken hava inkomst av tjänst eller rätt till pension. Detta är ett mycket olyckligt förhållande just vid den tidpunkt i livet då det är svårt att erhålla lämplig sysselsättning, och då den föregående tjänsten hindrat vederbörande att förbereda och ordna utkomstmöjligheter för tiden efter tjänstens upphörande. Vandringsrättarnas pensionsålder synes böra sänkas till t. ex. 60 år. Framställningar i denna fråga hava gjorts till Kungl. Maj:t, dock utan resultat hittills.

På grund av vad som anförts får jag alltså yrka.

att riksdagen måtte besluta att till bidrag till hushållningssällskapen för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av 3 599 500 kronor.

Stockholm den 24 januari 1937.

O. E. Sandberg.